

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.1	Towarzystwo Przyjaciół Szumina i Wywłoki 2.0	Wniosek o powstrzymanie się od cięć innych niż sanitarne. Wniosek o całkowite wyłączenie z pozyskania wymienionych oddziałów. W szczególności oddziałów 199 i 200, które stanowią przedmiot sporu między społecznością Szumina i Lasów Państwowych.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213,214		Szumin	Postanowienia sądu zostaną zrealizowane przez Nadleśnictwo bez względu na zapisy w PUL. Wyjaśnienie w pkt 1.8. w sprawie modyfikacji gospodarki leśnej w lasach o zwiększonej funkcji społecznej.
1.2		Wniosek o całkowite powstrzymanie się od rębni i trzebieży na podmokłych terenach rzeki Wilżanki. Wniosek o całkowite powstrzymanie się od rębni i trzebieży na podmokłych terenach rzeki Wilżanki (na terenie mającego dawniej powstać rezerwatu "Las Parowy").	„Projektowany” rezerwat przyrody Las Parowy		Szumin	"Rezerwat projektowany" to oficjalny status obszaru, co do którego rozpoczęto procedurę tworzenia rezerwatu przez RDOŚ. Przywołany we wniosku fragment lasu nie ma takiego statusu. W związku z tym zabiegi gospodarcze planowano zgodnie z potrzebami konkretnych drzewostanów zachowując wszelkiego rodzaju ograniczenia wynikające z przepisów i wytycznych.
1.3		Wniosek o niewykonywanie trzebieży Fragment zidentyfikowany jako starolas	Leśnictwo Szumin (04) oddział: 194c		Szumin	Projekt PUL został sporządzony na dzień 1 stycznia 2025 zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami. Polecenie Ministra Środowiska z 1 stycznia 2025 dotyczy zidentyfikowania i weryfikacji starolasów. Realizacja tego polecenia skutkuje wstrzymaniem działań gospodarczych ujętych w planach urządzenia lasu (nie tylko dla nadleśnictwa Łochów) do czasu weryfikacji. Aktualnie polskie państwo nie wdrożyło przepisów prawa dot. pojęcia starolasów, ani nie określiło ich definicji, uszczegóławiającej ją względem propozycji zawartej w EU Biodiversity Strategy for 2030 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0609&qid=1629794631116#footnote253)
1.4		Wniosek o niewykonywanie rębni zupełnych i IVD	Leśnictwo Szumin (04) oddział: 211c, 211h		Szumin	Zrównoważona i wielofunkcyjna gospodarka leśna poprzez zastosowanie odpowiednich rębni dostosowanych do danego fragmentu lasu (w tym siedliska) oraz cięć pielęgnacyjnych, ma na celu zachowanie stabilności drzewostanów i trwałości ekosystemu leśnego, przy jednoczesnym maksymalnym ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko. Zakres stosowania rębni, do którego odnosi się PUL, jest określony m.in. w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.5	Towarzystwo Przyjaciół Szumina i Wywłoki 2.0	Wniosek o tworzenie lasów społecznych. Stworzenie lasów społecznych mające na celu zachowanie wartości krajobrazowych wokół miejscowości Szumin, Urle, Wywłoka, Kaliska, Ilły, Jerzyska, Jadów, Sadowne, Zawiszyn, Łochów, Węgrów, Nadkole (ich ograniczenie i wyłączenie z gospodarki leśnej).	Szumin, Urle, Wywłoka, Kaliska, Ilły, Jerzyska, Jadów, Sadowne, Zawiszyn, Łochów, Węgrów, Nadkole		Szumin	Projekt zasięgu lasów o zwiększonej funkcji społecznej był konsultowany z Zespołem Lokalnej Współpracy. Na etapie uzgodnień oraz podczas prezentacji zasięgu tych lasów na Naradzie Techniczno-Gospodarczej nie zgłoszono uwag dotyczących ich lokalizacji
1.6		Wniosek o usunięcie rębni zupełnych w Nadburzańskim Parku Krajobrazowym. Wniosek o usunięcie rębni zupełnych (w tym retencyjnych) w Nadburzańskim Parku Krajobrazowym.	Nadburzański Park Krajobrazowy		Szumin	Zrównoważona i wielofunkcyjna gospodarka leśna poprzez zastosowanie odpowiednich rębni dostosowanych do danego fragmentu lasu (w tym siedliska) oraz cięć pielęgnacyjnych, ma na celu zachowanie stabilności drzewostanów i trwałości ekosystemu leśnego, przy jednoczesnym maksymalnym ograniczaniu negatywnego wpływu na środowisko. Zakres stosowania rębni, do którego odnosi się PUL, jest określony m.in. w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej. Ponadto w literaturze naukowej można znaleźć opracowania wskazujące na pozytywną rolę narzędzi gospodarki leśnej w kształtowaniu krajobrazu leśnego (https://cepl.sggw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/75/2021/08/13_Janeczko.pdf?x68467 ; https://wydawnictwo.up.poznan.pl/books/978-83-68187-18-2/978-83-68187-18-2.pdf). Dodatkowo by ograniczyć negatywny odbiór społecznego działań gospodarczych, zaleca się m.in. stosowanie rębni tzw. retencyjnych (str. 6-7 https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/pro/informacje/glos-lasu/wydania-archiwalne/2024/gi_07_2024.pdf).
1.7		Wniosek o szczegółowy opis w elaboracie. Wniosek o szczegółowy opis w elaboracie różnicy pomiędzy rębnią IVD a IIIB, oraz doprecyzowanie co oznacza "niższa intensywność" trzebieży.	-		Szumin	W projekcie PUL określono rodzaj rębni oraz procent masy jaką będzie można pozyskać w ciągu 10 lat. W przypadku trzebieży określa się tylko ogólną intensywność dla nadleśnictwa lub obrębu. Projekt PUL nie precyzuje sposobu ani terminu wykonywania zabiegów, ponieważ każde wydzielenie wymaga indywidualnego podejścia, uwzględniającego stan i stabilność drzewostanu oraz potrzeby młodego pokolenia drzew. Standardowe zasady wykonywania rębni opisane są z Zasadach Hodowli Lasu.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.8	Towarzystwo Przyjaciół Szumina i Wywłoki 2.0	Wniosek o ograniczenie cięć pielęgnacyjnych i rębnych w lasach społecznych. Wniosek o to by "umożliwić w lasach społecznych tylko takie trzebieże i cięcia, których celem będzie zachowanie funkcji ochronnych i krajobrazowych.	-		Szumin	Zasady wykonywania zabiegów (w tym także trzebieży) zostały zmodyfikowane w stosunku do standardowych i opisane w elaboracie na str. 186. Ponadto zgodnie z wytycznymi i dobrą praktyką, będą one prowadzone według następujących zasad: 1. Priorytetowym celem trzebieży w lasach o zwiększonej funkcji społecznej jest utrzymanie walorów krajobrazowych lasu. W planowaniu trzebieży należy w większym zakresie uwzględniać intensywność użytkowania lasu przez społeczeństwo w celach rekreacyjnych. Celem trzebieży w lasach o zwiększonej funkcji społecznej jest także realizacja wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, utrzymanie właściwego stanu sanitarnego i stabilności drzewostanów. 2. Trzebież późna w lasach o zwiększonej funkcji społecznej to zabieg, którego celem jest pielęgnacja drzewostanu, a produktem ubocznym - pozyskiwane drewno. 3. Należy minimalizować wizualne ślady wykonywania trzebieży (szlaki zrywkowe, przekształcenia dróg leśnych, pniaki, stosy drewna). 4. Termin wykonania trzebieży należy dostosować do natężenia ruchu turystycznego. Prac nie należy wykonywać w okresie wakacji, ferii zimowych oraz bezpośrednio przed okresem świąt i długich weekendów. 5. W drzewostanach starszych (bliskorębne i rębne) należy odjąć od schematycznego planowania trzebieży późnych. 6. Wskazana jest większa elastyczność w wykonywaniu trzebieży oraz ich dostosowanie do celu ochrony krajobrazu leśnego. 7. Nie należy planować trzebieży jako zabiegu gospodarczego z uwagi na zintensyfikowanie przyrostu wskutek prześwietlenia. 8. Trzebieże powinny być wykonywane w sposób zapewniający realizację priorytetów określonych w pkt 1 Dopuszcza się wykonanie trzebieży o większym nasileniu, kształtującej drzewostany o zróżnicowanej strukturze i wysokiej stabilności, np. trzebieży przekształceniowych. 9. W drzewostanach bliskorębnych, w których w przyszłości planowane jest odstąpienie od rębni zupełnej, trzebież należy planować pod kątem inicjowania młodego pokolenia lasu (trzebieże przekształceniowe) oraz w razie potrzeby wprowadzać podsadzenia, jako element rębni stopniowej lub częściowej. 10. Zabieg trzebieży w lasach o zwiększonej funkcji społecznej może i powinien być postrzegany jako sposób kształtowania krajobrazu leśnego, np. poprzez wspieranie rozwoju drzew biocenotycznych oraz rozwój dolnych warstw lasu.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.9	Towarzystwo Przyjaciół Szumina i Wywłoki 2.0	Wniosek o wskazanie górnego pułapu intensywności trzebieży. Wniosek o wskazanie górnego pułapu intensywności trzebieży w lasach społecznych na poziomie 7%, a dla rębni 20%.	-		Szumin	W lasach o zwiększonej funkcji społecznej zaplanowano wyłącznie rębnię IVd, dla której wskaźnik pozyskania jest ustalany indywidualnie dla każdego wydzielenia, rozpatrując jego stan, zaawansowanie odnowienia itp. W większości przypadków wskaźnik pozyskania w ramach rębni wynosi 30-35%, a tylko w jednym przypadku - cięcia uprzątającego - 70%. W przypadku trzebieży PUL nie ustala indywidualnych intensywności pozyskania dla wydzieleni, określając jedynie średnią intensywność dla obrębu leśnego. Ustalenie intensywności w konkretnym wydzieleniu wykonuje nadleśnictwo, uwzględniając różnorodne czynniki w lasach o zwiększonej funkcji społecznej wiodącą rolę odgrywają potrzeby społeczne. Intensywność trzebieży w poszczególnych wydzieleniach zależy od stanu drzewostanu i potrzeb dolnych warstw takich jak naloty, podrosty i II piętra. Nieznany jest błąd określenia zasobności w konkretnej lokalizacji. W przypadku prowadzenia trzebieży przekształceniowej lub stabilizującej, może być wymagany zwiększony pobór miąższości.
1.10		Wniosek o uzupełnienie rozdziału Oddziaływanie na ludzi w programie oddziaływanie na środowisko. Wniosek o uzupełnienie rozdziału Oddziaływanie na ludzi w programie oddziaływanie na środowisko. Jakież potrzeby społeczeństwa zostają zaspokojone a jakie nie przez projektowany PUL	-		Szumin	Potrzeby społeczne, które należy uwzględnić w projekcie planu, są wskazywane przez społeczeństwo, m.in. w procesie jego udziału w tworzeniu planu, realizowanym przez Zespół Lokalnej Współpracy. Potrzeby grup społecznych zidentyfikowanych podczas prac ZLW są często rozbieżne, co sprawia, że sporządzenie projektu PUL uwzględniającego wszystkie oczekiwania jest trudne.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.11	Towarzystwo Przyjaciół Szumina i Wywłoki 2.0	Wniosek o wyjaśnienie zasad prowadzenia rębni retencyjnych. W jaki sposób będą wykonywane, na jakich zasadach oraz czym będą się różnić od tradycyjnych rębni (wniosek o wykazanie w opisach taksacyjnych oraz na mapie cięć miejsc gdzie zaplanowano wykonanie rębni retencyjnych).	-		Szumin	Zasady wykonywania rębni retencyjnej są opisane w elaboracie na stronie 214. Wykaz rębni retencyjnych znajduje się w tabeli nr 56 w tym samym dokumencie. W opisie taksacyjnym rębnie te są oznaczone wpisem w polu "informacje różne", widocznym na wydruku opisu, nad tabelką, po lewej stronie.
1.12		Wniosek o wstrzymanie wycinki starych drzew. Wniosek o wstrzymanie "wycinki starych drzew (582m3) w postaci nasienników i przestojów".	-		Szumin	Łączna miąższość drzew opisanych jako przestoje w Nadleśnictwie Łochów wynosi 77000 m3. Warto zaznaczyć, że to co w projekcie PUL jest opisane jako "przestoje" nie zawsze oznacza, że są to drzewa stare i grube. Np., wg instrukcji urządzania lasu na gruntach leśnych niezalesionych jako przestoje opisywane są wszystkie drzewa mające miąższość - a więc w zasadzie od 7 cm grubości. W projekcie planu zaplanowano do pozyskania 582 m3 przestoi, czyli 0,75% wszystkich przestoi. I bardzo często nie są to drzewa stare - w zasadzie tylko w kilku wydzieleniach przestoje do usunięcia przekraczają wiek 100 lat - w większości są zdecydowanie młodsze. Ponadto najczęściej planowano do usuwania 20-50% przestoi w wydzieleniu. W elaboracie zostanie zamieszczony zapis, który zobliguje Nadleśnictwo do szczegółowego przeglądu pod kontem walorów przyrodniczych drzew wytypowanych do usunięcia. Oszacowana zasobność przestojów i nasienników wyznaczonych do usunięcia jest wielkością maksymalną i nie musi być w 100% wykonana.
1.13		Wniosek o zaniechanie cięć rębnych na obszarach bagiennych i łęgowych. Wniosek o zaniechanie cięć rębnych na obszarach bagiennych i łęgowych.	-		Szumin	Wszystkie wydzielania na siedliskach bagiennych i łęgowych (a więc Bb, BMb, LMb, Li, OIJ i OI) są w projekcie planu urządzenia lasu wyłączone z użytkowania rębego.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.14		Wniosek o uzupełnienie identyfikacji siedlisk przyrodniczych. Wniosek o uzupełnienie identyfikacji siedlisk w miejscach gdzie nie zostały zidentyfikowane, mimo że opracowanie fitosocjologiczne wskazuje na ich występowanie.	-		Szumin	Identyfikacja siedlisk przyrodniczych w projekcie PUL jest właściwa. Opracowanie fitosocjologiczne z 2013 r. nie zawiera informacji o siedliskach przyrodniczych, a jedynie o leśnych zbiorowiskach roślinnych, które nie są tożsame z siedliskiem przyrodniczym. Zbiorowisko roślinne jest jedynie identyfikatorem siedliska - a siedlisko przyrodnicze jest pojęciem szerszym. W ciągu ponad dekady od sporządzenia opracowania fitosocjologicznego nastąpiły również istotne zmiany warunków wodnych, kształtujących siedliska łęgowe i bagienne. Zmiany te zostały wychwycone i opisane podczas weryfikacji siedlisk łęgowych i bagiennych w ramach projektu WetlandsGreenLife w 2023, gdzie znaczna część zbiorowisk wskazanych w opracowaniu fitosocjologicznym jako zbiorowiska bagienne lub łęgowe (<i>Vaccinio uliginosi</i> -Pinetum, <i>Fraxino-Alnetum</i> , <i>Ficario-Ulmetum</i>) nie zostało potwierdzonych.
1.15		Wniosek o uzupełnienie informacji o siedlisku leśnym. Wniosek o uzupełnienie informacji o siedlisku leśnym, w postaci "świerczyny na torfie" w jednym z rezerwatów (brak podanego miejsca).	-		Szumin	Wniosek uwzględniono. W tabeli zestawiającej powierzchnie zbiorowisk (Tabela 27 POPUL) znajduje się zestawienie powierzchni zbiorowisk wg opracowania fitosocjologicznego z 2013 r. W opracowaniu tym dane zbiorowisko nie zostało wymienione, w związku z czym nie może być uwzględnione w tabeli. Listę zbiorowisk leśnych nadleśnictwa, zamieszczoną na str. 115, uzupełniono jednak o brakujące informacje.
1.16	Towarzystwo Przyjaciół Szumina i Wywłoki 2.0	Wniosek o dostosowanie zapisów PUL do nowych przepisów unijnych. Dostosowanie zapisów PUL do Rozporządzenia UE nr 2024/1991 tzw. Nature Restoration Law (NRL) z sierpnia 2024r. (Wniosek o uzupełnienie w PUL prognozy oddziaływania na środowisko o ocenę oddziaływania na cele ochrony środowiska określone na poziomie wspólnotowym i krajowym).	-		Szumin	Rozporządzenie Nature Restoration Law nakłada na kraje członkowskie obowiązek odbudowy zasobów przyrodniczych. Sposób realizacji tego zadania zostanie określony w KPO (Krajowe Plany Odbudowy) które aktualnie są opracowywane w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Oznacza to że pojedyncze Nadleśnictwo nie może wyznaczać i realizować działań, które dopiero będą ustalone i doprecyzowane w Krajowych Planach Odbudowy. Tym niemniej w projekcie planu ujmuję się pewne cele ogólne związane np z odbudową siedlisk przyrodniczych. Zaplanowano m.in. przebudowę zniekształconych siedlisk łąkowych, często zdominowanych przez sosnę, poprzez odnawianie gatunków typowych dla siedlisk, co w dłuższej perspektywie czasowej przyczyni się do poprawy stanu siedliska. Jednocześnie we wszystkich typach siedlisk przyrodniczych w ciągu 10 lat zwiększy się udział starodrzewi (rozumianych tutaj jako drzewostany ponadstuletnie) - na przykład w łąkach, z 9% na 23% ich powierzchni)

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.17		Wniosek o aktywne podjęcie działań w celu odbudowy ekosystemów leśnych. Wniosek o ochronę naturalnych siedlisk (np. 91D0, 91F0) poprzez wyłączenie ich z użytkowania. Wniosek o "tworzenie nowych lasów na obszarach, gdzie mogą się one rozwijać". Wniosek o "dostosowanie typów drzewostanów do przyrodniczych, nie tylko gospodarczych". Wniosek o "usunięcie w lasach gatunków obcych (np. sosny w grądach) i poprawić ich stan ochrony".	-		Szumin	Siedliska przyrodnicze 91D0 i 91F0 w projekcie planu urządzenia wyłączono z zabiegów związanych z pozyskaniem drewna, a więc wszystkich rodzajów rębni i trzebieży.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
1.18		Wniosek o zwiększenie w lasach ilości martwego drewna. Wniosek o uwzględnienie w prognozie oddziaływanie PUL na środowisko oraz samym planie środków prowadzących do odbudowy zasobów martwego drewna na siedliskach niebagiennych ("stan na siedliskach bagiennych jest dobry"). "Samo pozostawienie martwego drewna do tego nie wystarczy, konieczne jest również pozostawienie, we wszystkich rębniach kęp i grup starego drzewostanu, tak by stare drzewa w przyszłości mogły dostarczyć zasobu martwego drewna grubowymiarowego..."	-		Szuminy	Środki te zostały przewidziane w projekcie planu. W Programie Ochrony Przyrody zamieszczono odrębny rozdział (9.8) dotyczący zasad kształtowania zasobów martwego drewna w lasach. Pozostawianie fragmentów starodrzewia, w tym nieużytkowanych wydzieli jest także czynnikiem pozwalającym na zwiększanie ilości martwego drewna na siedliskach przyrodniczych. Zagadnienie to jest uwzględnione w projekcie planu, ponieważ w każdym wydzieleniu, w którym zaplanowano rębnię na siedlisku przyrodniczym pozyskanie, nawet w ramach cięć uprząających, nie przekracza 90% (a często jest na poziomie 60-80%), co oznacza że co najmniej 10% mąszkości drzew pozostaje do naturalnego rozpadu, zwiększając przy tym zasoby martwych drzew. Dodatkowo, znacznie mniejszy niż w poprzednim PUL rozmiar użytkowania rębego oraz zastosowanie modyfikacji i zmian w większości rębni - z rębni zupełnych na złożone - spowoduje wydłużenie okresu odnowienia, a tym samym zwiększeniem liczby drzew, które pozostaną do naturalnego zamierania. Dodatkowo postępowanie w zakresie ochrony zasobów drewna martwych drzew o największym potencjale biocenotycznym, także na etapie zabiegów pielęgnacyjnych drzewostanów, jest wymogiem Instrukcji Ochrony Lasu i jest realizowane na etapie realizacji pul.
2		Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szuminy (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Skrócona kopia wniosku 1.	Szuminy	jw.
3		Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szuminy (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
4	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
5	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
6	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
7	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Skrócona kopia wniosku 1.	Szumin	jw.
8	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1. (Mail wysłany przez ██████████, podpisany u góry przez ██████████, zaś u dołu przez ██████████ ██████████).	Warszawa	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
9	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
10	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Szumin	jw.
11	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
12	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
13	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Szumin	jw.
14	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Szumin	jw.
15	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
16	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Warszawa	jw.
17	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214	Kopia wniosku 1.	Szumin	jw.
18	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213,214, <u>183h, 190a, 199b, 216i</u>	Skrócona kopia wniosku 1. Z dodatkowym wnioskiem o wyłączenie większej liczby oddziałów.	Szumin	jw.
19	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213,214, <u>183h, 190a, 199b, 216i</u>	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami (Kopia wniosku 18.).	Szumin	jw.
20	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213,214, <u>183h, 190a, 199b, 216i</u>	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami (Kopia wniosku 18.).	Szumin	jw.
21	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183- 191, 202-205, 217-218	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami.	Rzeszów	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
22	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 199,200,235,236,226,225,213-214, <u>183-187, 194c, 235d, 236h, 202-205, 214-216</u>	Kopia wniosku 1. z oddziałami z wniosku 21.	Warszawa (Ietniczka Nadkole)	jw.
23	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183- 191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.). Mail wysłany przez ██████████, dokument podpisany przez ██████████.	Rzeszów	jw.
24	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183- 191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Konstancin-Jeziorna	jw.
25	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183- 191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Konstancin-Jeziorna	jw.
26	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183- 191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Rzeszów	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
27	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Rzeszów	jw.
28	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Warszawa	jw.
29	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Szumin	jw.
30	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Warszawa	jw.
31	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Warszawa	jw.
32	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	(Kopia wniosku 21.).	Warszawa	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
33	██████████	Wniosek o wyłączenie oddziałów z gospodarki leśnej.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Wniosek o wyłączenie oddziałów z gospodarki leśnej.	Nadkole	jw.
34	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 33.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 33.	Warszawa	jw.
35	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 1. z wydzieleniami z wniosku 33.	Warszawa	jw.
36	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 1. z wydzieleniami z wniosku 33.	Warszawa (właściciel działki w Nadkolu)	jw.
37	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 1. z wydzieleniami z wniosku 33.	Warszawa (właścicielka działki w Nadkolu)	jw.
38	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 1. z wydzieleniami z wniosku 33.	Szumin	jw.
39	██████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 1. z wydzieleniami z wniosku 33.	Warszawa	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
40	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-190, 200, 202-205, 214, 216-218, 228-229	Kopia wniosku 1. z wydzieleniami z wniosku 33.	Warszawa	jw.
41	████████	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-191, 202-205, 217-218	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami.	Warszawa	jw.
42	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 191, 190i	Skrócona kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami.	Warszawa (właścicielka działki we wsi Rafa)	jw.
43	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo: Miednik (08) oddziały: 4b, 4d, 5i, 6g, 6h; Węgrów (11) oddziały: 142d, 143c; Ruchna (12) oddziały: 199s, 212o, 212n, 221h	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi leśnictwami i oddziałami.	Węgrów	jw.
44	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-187, 199-204, 197	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami.	Szumin	jw.
45	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 183-187, 195-201; 602, 621	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi oddziałami.	Szumin	jw.
46	████████	Wniosek pokrywający się z wnioskiem 1.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 235d, 236h; Kamionna (05) oddziały 348a; Wrotnów (10) oddziały: 108i, Węgrów (11) oddziały: 165c	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi leśnictwami i oddziałami.	Warszawa	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
47	██████████	Wniosek o ograniczenie zrębów przylegających do rzeki Liwiec.	Leśnictwo Szumin (04) oddziały: 191; Kamionna (05) oddziały: 3	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi wydzieleniami.	Warszawa	jw.
	██████████	Wniosek o całkowite zaniechanie cięć w strefie 300m od granicy wsi Nadkole	Lesnictwo Szumin (04) oddziały: 204, 205, 216-218, 226, 229	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi wydzieleniami.	Warszawa	jw.
	██████████	Wniosek o całkowite zaniechanie pozyskania i gospodarki leśnej w pasie 100m w każdą stronę od rzeki Wilżanka oraz mokradeł	Lesnictwo Szumin (04) oddziały: 185- 188, 201-203, 205, 213-214, 226-227	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi wydzieleniami.	Warszawa	jw.
48	██████████	Wniosek o ograniczenie bądź zaniechanie zrębów.	Lesnictwo Szumin (04) oddziały: 183- 191, 198-205, 212-218. 227-229; Leśnictwo Kamionna (05) oddziały: 1- 3, 5	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi wydzieleniami.	Warszawa	jw.
49	██████████	Wniosek o miejscowe zaniechanie zrębów	Leśnictwo Sadowne (01) oddziały: 42- 46	Kopia wniosku 1. ze zmienionymi wydzieleniami.	Sadowne	jw.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
50.1	Elektro p1/2	Wniosek o stworzenie oczek wodnych, ścieżki turystycznej oraz wieży widokowej. Do wniosku załączona została mapa z oznaczeniem wskazanych miejsc. (Wniosek anonimowy/nie podpisany)	Leśnictwo Wielgie (03)		Brak lokalizacji	Nie dotyczy projektu PUL
50.2	Elektro p1/2	Wniosek o utwardzenie drogi pożarowej z Łojek do Łojewa	Leśnictwo Wielgie (03)		Brak lokalizacji	Nie dotyczy projektu PUL
50.3	Elektro p1/2	Wniosek o zwiększenie różnorodności drzewostanu poprzez nasadzenia świerka i modrzewia	Leśnictwo Wielgie (03)		Brak lokalizacji	Obecność świerka w odnowieniach wynika z dostępności właściwych dla niego siedlisk o odpowiednich warunkach. Świerk nie preferuje klimatu suchego i jest bardzo wrażliwy na suszę atmosferyczną oraz glebową. Z tego względu zakres lokalizacji, w których mógłby być wprowadzany do odnowień na szerszą skalę, jest ograniczony. Nie mniej jednak, uwzględnia się go, jako gatunek domieszkowy. Modrzew występuje w składach gatunkowych odnawianych drzewostanów jako gatunek domieszkowy na siedliskach właściwych dla tego gatunku.
51		Uwaga dotycząca działki prywatnej. Wniosek o zmianę kalasyfikacji gruntu z leśnego na budowlany)	Nr działki 1871/2 położona na terenie miasta Węgrów (Identyfikator:143301_1.0003.1871/2)		Sulki	Nie dotyczy projektu PUL
52		Wniosek o wyłączenie oddziałów z gospodarki leśnej. Wniosek o wyłączenie oddziałów z gospodarki leśnej.	Leśnictwo Wielgie (03) oddziały: 207-209, 220-222, 230-232		Jerzyska	W Leśnictwie Wielgie nie występują takie oddziały. Trudno odnieść się do wniosku, który nie wskazuje przyczyn odstąpienia od prowadzenia gospodarki leśnej. Zgodnie z zapisami Ustawy o Ochronie Przyrody, ochrona przyrody obejmuje zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odnawianie zasobów, tworów i składników przyrody. Gospodarka leśna, prowadzona zgodnie z ustawowymi celami, stanowi jedno z działań realizujących ochronę przyrody.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
53.1	██████████	Wniosek o zaprzestanie pozyskania w wymienionych oddziałach. W celu zwiększenia obszaru rezerwatu i otuliny Rezerwatu Czaplowizna	Leśnictwo Wielgie (03) oddziały: 98-104, 111, 120-121, 131-132, 142-143		Łosiewice	Działania w otulinach rezerwatów uzgodniono z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Warszawie pismo WPN-I.6205.333.2024.MDA z dnia 13 listopada 2024 r.
53.2	██████████	Wniosek o zmniejszenie intensywności pozyskania na terenie Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego			Łosiewice	W zakresie zabiegów pielęgnacyjnych nie określa się w PUL intensywności pozyskania. Intensywność będzie uzależniona od stanu lasu, celu dla którego będzie wykonywany zabieg pielęgnacyjny, ze szczególnym uwzględnieniem wiodącej funkcji lasu.
53.3	██████████	Wniosek o "zaprzestanie wycinki w okolicach na południe od Łosiewic". Wniosek o zaprzestanie wycinki w okolicach na południe od Łosiewic w celu ograniczenia hałasu z przebiegającej nieopodal linii kolejowej.			Łosiewice	Bezpośrednio na południe od Łosiewic znajduje się rezerwat przyrody Wilcze Błota, w których nie są planowane zabiegi

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
53.4	██████████	Wniosek o zwiększenie obszaru rezerwatu Wilcze Błota. "Tamtejszy las byłby bezpiecznym schronieniem zarówno dla wilków, jak i ludzi, bo wilki od osiedli ludzki oddzielałyby tory kolejowe i droga nr 50."			Łosiewice	Nie dotyczy projektu PUL
53.5	██████████	Wniosek o wyłączenie z pozyskania. Wniosek o wyłączenie z pozyskania. "Kontynuacja wycinki lasów w bezpośrednim sąsiedztwie Łosiewicz spowoduje narażenie lokalnej infrastruktury i domów na działania podmuchów wiatrów".	Leśnictwo Wielgie (03) oddziały: 126-128, 138, 148		Łosiewice	Wiek drzewostanu wskazuje, że na części obszaru może być planowane użytkowanie w ramach cięć odnowieniowych. W takim przypadku przy polach pozostawia się ekotony, które będą chronić wieś przed wiatrem północnym - stosunkowo rzadkim w naszych warunkach. Pomiędzy oddziałami 127 i 128 a wsią znajduje się rozległy kompleks lasów, nie stanowiących własności Skarbu Państwa
53.6	██████████	Wniosek o wyłączenie z pozyskania	Tereny między miejscowościami Nadkole, Łazy, Rafa, Szumin oraz oddziału 602 w leśnictwie Szumin (04) (Wyspa na Bugu)		Łosiewice	Zgodnie z zapisami Ustawy o Ochronie Przyrody, ochrona przyrody obejmuje zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odnawianie zasobów, tworów i składników środowiska naturalnego. Gospodarka leśna, prowadzona zgodnie z ustawowymi celami, stanowi jedno z działań wspierających ochronę przyrody. Pozyskanie drewna realizowane będzie z uwzględnieniem nadrzędnej funkcji lasu.
53.7	██████████	Wniosek o "uwzględnienie w działaniach Nadleśnictwa najnowszej wiedzy naukowej na temat nadchodzącej katastrofy klimatycznej"			Łosiewice	W projekcie planu uwzględnia się także najnowszą wiedzę na temat zmian jakie zachodzą w przyrodzie, w tym także zmian klimatu i związanych z tym konsekwencji dla zbiorowisk leśnych. Wyrazem tego jest ograniczenie odnowień gatunków ustępujących, np. świerka. Promowane na odpowiednich dla nich siedliskach są gatunki liściaste, w szczególności dąb, lipa, grab, wiąz, jawor, klon itp.

Odpowiedzi na uwagi społeczne do projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Łochów na lata 2025-2034

Lp.	Zgłaszający (imię i nazwisko lub nazwa organizacji)	Treść wniosku (grupy wniosków)	Lokalizacja której dotyczy zgłaszana uwaga/wniosek	Uwagi do wniosku	Miejscowość	Odpowiedź na wniosek
53.8	██████████	Wniosek o redukcję nasadzeń sosny. Wniosek o redukcję nasadzeń sosny w związku z tym iż "według naukowych badań nie będzie w stanie przetrwać nadchodzących zmian klimatycznych".			Łosiewice	W projekcie planu uwzględnia się najnowszą wiedzę dotyczącą zróżnicowania siedlisk leśnych, projektując ustalone dla nich składy odnowień. Ogranicza się wprowadzanie sosny na siedliska, na których do tej pory występowała a które są dla niej nieodpowiednie, np siedliska żyznych lasów liściastych. Natomiast na siedliskach ubogich, borowych, sosna jest w zasadzie jedynym gatunkiem, spośród rodzimych, mogącym zasiedlać takie ubogie piaszczyste gleby.
53.9	██████████	Wniosek o utworzenie nowych szlaków rowerowych	Na odcinku Brzuza-Łochów, Łosiewice-Samotrzask, Jerzyska-Łazy		Łosiewice	Nie dotyczy projektu PUL
53.10	██████████	Wniosek o założenie szlabanu	W miejscowości Jerzyska w stronę miejscowości Łazy		Łosiewice	Nie dotyczy projektu PUL
53.11	██████████	Wniosek o założenie większej ilości fotopułapek. Wniosek o założenie większej ilości fotopułapek w celu ochrony przed wyrzucaniem śmieci i kłusownictwem.			Łosiewice	Nie dotyczy projektu PUL

Tomasz Józwiak
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów
Państwowych w Warszawie
/podpisano elektronicznie certyfikatem kwalifikowanym/